

client alert

BANKA VE FINANS | TÜRKİYE |

OCAK 2017

TİCARİ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİNİN YENİDEN DÜZENLENMESİ

Günümüzde küçük ve orta büyüklükteki işletmeler ("**KOBİ**") ticari faaliyetleri için gerekli finansman kaynağını ağırlıklı olarak banka kredilerine başvurmaktadır. Verilen krediler karşılığında alınan teminatların sınırlı olması, özellikle taşınır rehninde Türk Medeni Kanunu'nu uyarınca taşınırın tesliminin gerekmesi ve borçlunun temerrüdü halinde rehlin paraya çevrilmesinde zaman alan prosedürler, bankaların aldıkları teminatlar açısından taşınır rehlinin ikinci planda kalmasına yol açmıştır.

6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu ("**Taşınır Rehni Kanunu**") ve Ticari İşlemlerde Rehin Hakkının Kurulması ve Temerrüt Sonrası Hakların Kullanılması Hakkında Yönetmelik ("**Kuruluş Yönetmeliği**"), Rehinli Taşınır Sicili Yönetmeliği ("**Sicil Yönetmeliği**") ve Ticari İşlemlerde Taşınır Varlıkların Değer Tespiti Hakkında Yönetmelik'ten ("**Değer Tespit Yönetmeliği**") oluşan ikincil mevzuatı 1 Ocak 2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanunu'nu yürürlükten kaldıran Taşınır Rehni Kanunu, KOBİ'lerin finansmana ulaşımını arttırmak amacıyla taşınırların rehnedilmesine ilişkin bir takım esaslı reformlar getirmektedir. Aşağıda kısaca hem Taşınır Rehni Kanunu hem de buna bağlı olarak çıkarılan ikincil mevzuat hakkında öncelikle bilinmesi gerekenler kısaca özetlenmiştir:

KAPSAMI

Ticaret unvanı, işletme adı, fikri mülkiyet hakları ve işletmenin ticari faaliyetine özgülenmiş makine, araç, ekipman ve motorlu taşıtları kapsayan Ticari İşletme Rehni Kanunu'nu kapsamında kurulan rehinlerin aksine, Taşınır Rehni Kanunu ticari işletmelerin:

- alacaklarını,
- ürün veren ağaçlarını,
- stoklarını,
- ticari değeri olan hayvanlarını,
- kazanç ve iratlarını,
- lisanslarını (idari izin belgesi niteliğinde olmayan) ve başka bir sicile kaydı öngörülmemen ruhsatlarını,
- kira gelirlerini,
- kiracılık haklarını,
- saf malzemelerini,
- hammaddelerini,

- tarımsal ürünlerini,
- vagonlarını ve
- üçüncü kişiler zilyetliğindeki taşınır varlık, hak ve paylı mülkiyet haklarını,

fiilen teslim zorunluluğu olmaksızın ve ilgili işletmenin ticari faaliyetine herhangi bir kesintiye uğramaksızın devam etmesini sağlayacak şekilde rehnetmelerine imkan sağlamaktadır.

Kuruluş Yönetmeliği ve Taşınır Rehni Kanunu hükümleri:

- sermaye piyasası araçlarını ve türev araçlara ilişkin finansal sözleşmeleri konu edinen rehin sözleşmelerine ve mevduat rehnine,
- Türk Medeni Kanunu'na göre kurulmuş taşınır rehnine,
- Karayolları Trafik Kanunu'na göre kurulmuş araç rehnine,
- Türk Sivil Havacılık Kanunu'na göre kurulmuş hava aracı ipoteğine,
- Türk Ticaret Kanunu'na göre kurulmuş gemi ipoteğine ve
- Maden Kanunu'na göre kurulmuş maden hakları ve cevher rehnine,

uygulanmayacaktır.

KURULUŞU

Rehin sözleşmesi ya yazılı olarak hazırlanacak ve Rehinli Taşınır Sicili yetkilisi huzurunda imzalanacak ya da noter huzurunda imzaları tasdik edilecek ya da elektronik ortamda hazırlanacak ve güvenli elektronik imza ile imzalanacaktır. Kuruluş Yönetmeliği rehin sözleşmelerinin asgari zorunlu içeriğini belirlemiştir:

- rehin alacaklısına, rehin verene ve bunların temsil ve ilzama yetkili temsilcilerine ilişkin ticaret unvanı, sicil numarası ve diğer kimlik bilgileri ve imzaları;
- rehlin dayandığı sözleşmenin konusu;
- güvence altına alınan alacağın miktarının belirli olması halinde borç ve güvence miktarı;
- güvence altına alınan alacağın belirli olmaması halinde rehlin ne miktar için güvence teşkil ettiği; rehin tutarının para cinsi;
- rehne konu varlık ve bu varlığın ayırt edici özellikleri;
- rehlin kuruluşunda belirlenen rehin sistemi ile sabit derece sisteminin kabul edilmiş olması halinde derecenin itibari değeri ve rehin alacaklısının derece ve sırası;
- Değer Tespiti Yönetmeliği uyarınca bir değerlendirme yapılmış ise taşınır varlığın tespit edilen değeri;
- varsa temerrüt durumunda mülkiyeti devralma hakkının kullanılacağı kaydı ve
- rehin hakkının Rehinli Taşınır Sicili'ne tescilinden doğan masrafların hangi tarafa ait olduğu.

TESLİM ŞARTSIZ REHİN VE REHİNLİ TAŞINIR SİCİLİ SİSTEMİ

Rehnin kurulması için rehin verilen varlığın teslim edilmesini şart koşan Türk Medeni Kanunu'nun temel kuralının aksine, Taşınır Rehni Kanunu ticari işletmelere varlıklarını böyle bir teslim şartı olmaksızın rehnetime imkanı sunmaktadır. Taşınır Rehni Kanunu ve Sicil Yönetmeliği uyarınca, rehni kurulması, takibi ve rehinli varlıkların kamuya aleniyetinin sağlanması, rehin alanlar arasındaki sıranın belirlenmesi ve rehinli taşınır varlıklar üzerindeki tasarrufların tescil edilmesi amacıyla Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ("**Bakanlık**") gözetiminde Rehimli Taşınır Sicili kurulması öngörülmektedir.

REHİNLERİN SIRASINDA DERECE PRENSİBİ

Türk Medeni Kanunu uyarınca taşınmazlara uygulanan ipotek hükümlerine benzer şekilde, Taşınır Rehni Kanunu'nda rehin alanların sırasının belirlenebilmesi için rehinlerin sırasında derece prensibi getirilmiştir. Taşınır Rehni Kanunu ile taraflara serbest dereceden istifade hakkı verilmesi ve ön sıradaki rehmin kalkması üzerine rehmin bir sonraki dereceye ilerlediği bir sistem getirilmiştir.

TEMERRÜT HALİNDE HAKLAR VE İCRASI

Taşınır Rehni Kanunu uyarınca rehin alan,

- şayet birinci sıradaki rehin alan ise icra müdürlüğünden rehinli taşınır varlığın mülkiyetinin devredilmesini;
- alacaklarının Bankacılık Kanunu'na göre faaliyet gösteren bir varlık yönetim şirketine devredilmesini veya
- zilyetliğin devrine konu olmayan varlıklarda kiralama ve lisans haklarının kullanılmasını

talep edebilecektir. Teminat altına alınan borcun yukarıda belirtilen yollarla tahsil edilememesi halinde, rehin alan İcra ve İflas Kanunu'nun genel hükümleri çerçevesindeki usullere başvurma hakkına sahip olacaktır.

DEĞER TESPİTİ

Rehin hakkının kurulması öncesinde rehinli taşınır varlığın değeri rehin alacaklısı ile rehin veren arasında herhangi bir değerlendirme hizmeti alınmaksızın serbestçe kararlaştırılabilecektir veya taraflar arasında bir anlaşma sağlanamaması durumunda, rehin verenin yerleşim yerindeki sulh hukuk mahkemesinden rehne konu taşınır varlığın değerinin tespit edilmesi talep edilecektir. Rehni alacaklısı, borçlunun temerrüde düşmesini müteakip rehne konu taşınır varlığın değerini Değer Tespit Yönetmeliği uyarınca tespit ettirecektir.

PARA CEZALARI

Teminat altına alınan yükümlülüklerin ifa edilmesini takip eden 3 iş günü içinde rehin alanın rehni kaldırmaması halinde, rehin alan hakkında teminat altına alınan borcun onda birine eşit oranda bir idari para cezası Bakanlık tarafından uygulanacaktır. Rehni veren veya taşınırı rehin yükü olarak devralan,

- rehinli varlığı Taşınır Rehni Kanunu'na aykırı olarak kullanması;
- borcu ödememesi halinde rehinli varlığın mülkiyetini devretmemesi;

- rehinli varlığı alacaklıya zarar vermek kastıyla tahrip ve imha etmesi;
- rehinli taşınır varlığın devri ile alacağın devrini Rehinli Taşınır Sicili'ne tescil ettirmemesi ya da
- Rehinli Taşınır Sicili'ni yanılmaya yönelik fiillerde bulunması hallerinde,

alacağını kısmen veya tamamen tahsil edemeyen rehin alacaklılarının şikayeti üzerine, teminat altına alınan borç tutarının yarısını geçmemek üzere adli para cezası uygulanacaktır.

VERGİ MUAFİYETLERİ

Rehin sözleşmesinin düzenlenmesi ile Rehinli Taşınır Sicili'nde tesis edilen işlemler vergi, resim ve harç bedelinden muaf olacaktır.

Gide Türkiye, avukatlık mevzuatına uygun olarak, Türk hukukuna ilişkin tüm konularda Özdirekcan Dündar Şenocak Avukatlık Ortaklığı ile işbirliği içinde çalışmaktadır.

İLETİŞİM

ARPAT ŞENOCAK
senocak@odsavukatlik.com

MEHMET KÖSOĞLU
kosoglu@odsavukatlik.com

You can also find this legal update on our website in the News & Insights section: gide.com

This newsletter is a free, periodical electronic publication edited by the law firm Gide Loyrette Nouel (the "Law Firm"), and published for Gide's clients and business associates. The newsletter is strictly limited to personal use by its addressees and is intended to provide non-exhaustive, general legal information. The newsletter is not intended to be and should not be construed as providing legal advice. The addressee is solely liable for any use of the information contained herein and the Law Firm shall not be held responsible for any damages, direct, indirect or otherwise, arising from the use of the information by the addressee. In accordance with the French Data Protection Act, you may request access to, rectification of, or deletion of your personal data processed by our Communications department (privacy@gide.com).